

ZIEMIA OBIECANA – DAREM BOGA

(Księga Jozuego)

Historia deuteronomiczna

Po Pięcioksięgu Pismo Święte przekazuje nam kolejną grupę tekstów, które nazywamy księgami historycznymi (Księga Jozuego, Księga Sędziów, Księga Rut, Pierwsza i Druga Księga Kronik, Księga Ezdrasza i Nehemiasza, Księga Tobiasza, Księga Judyty, Księga Estery oraz Pierwsza i Druga Księga Machabejska). Zbiór tych pism rozpoczyna więc Księga Jozuego, a kończy Druga Księga Machabejska. Trzeba jednak pamiętać, że układ ksiąg Pisma Świętego, który pozwala nam na wyróżnienie po Pięcioksięgu takiej grupy ksiąg historycznych, jest oparty na greckim przekładzie Starego Testamentu, czyli Septuagincie, a także na łacińskim tłumaczeniu, jakim jest Wulgata. Kanon Biblii hebrajskiej nie zawiera wszystkich tych ksiąg, a te, które posiada, umieszcza w zbiorze ksiąg prorockich (Joz, Sdz, 1 i 2 Sm, 1 i 2 Krl) oraz w zbiorze Pism (Rt, Est, Ezd, Neh, Krn).

Księgi historyczne opisują wydarzenia z dziejów Izraela od zajęcia Kanaanu, które miało miejsce w XIII w. przed Chrystusem aż do walk Żydów o uzyskanie niepodległości w II w. przed Chrystusem. Zatem mamy do czynienia z okresem, który obejmuje przynajmniej tysiąc lat. Mówiąc o księgach historycznych, trzeba pamiętać, że autorów biblijnych nie interesowało przekazanie ścisłej wiedzy historycznej. Dla nich historia Izraela była przede wszystkim miejscem spotkania człowieka z Bogiem. Księgi te przedstawiają człowieka, który w różnych sytuacjach swojego życia podejmuje decyzje, kształtując w ten sposób otaczającą go rzeczywistość. Autorzy biblijni dostrzegają w tej ludzkiej historii przede wszystkim działanie Boga, który pomaga ludziom podejmować właściwe decyzje. Dzięki tej refleksji nad własnymi dziejami Izraelici stworzyli niezwykle historyczne dzieło. Księgi historyczne tworzą korpus pism biblijnych, które przekazują teologiczną refleksję nad własną historią. Bibliści zauważyli że Księga Jozuego, Księga Sędziów, Pierwsza i Druga Księga Samuela oraz Pierwsza i Druga Księga Królewska są pod wieloma względami podobne do Księgi Powtórzonego Prawa, dlatego określili grupę tych ksiąg nazwą „historia deuteronomistyczna”, nawiązując w ten sposób do łacińskiej nazwy Księgi Powtórzonego Prawa – Deuteronomium. Początek tej historii opisuje Księga Jozuego, która stanowi bezpośrednią kontynuację Pięcioksięgu. Po śmierci Mojżesza, przywódcą Izraela zostaje Jozue, który, sam pamiętając, przypomina swoim rodakom, że wejście do Kanaanu i zajęcie Ziemi Obiecanej jest uzależnione nie tyle od militarnych działań, ile od posłuszeństwa Prawu, które Bóg przez Mojżesza przekazał swojemu ludowi.

Księga Jozuego opowiada o wejściu do Ziemi Obiecanej.

Trzeba sobie uświadomić, że traktująca o wydarzeniach związanych z wejściem do Kanaanu Księga Jozuego prawdopodobnie została zredagowana nie wcześniej niż po powrocie z niewoli babilońskiej, czyli po 538 r. przed Chrystusem. Chociaż jej autor

korzystał z dostępnych mu starszych tradycji, to chciał przede wszystkim opowiedzieć o tych przeszłych wydarzeniach w taki sposób, aby to, co było wtedy istotne, pozostało ciągle ważnym doświadczeniem dla następnych pokoleń Izraelitów. Wiele tekstów mówiących o podboju Kanaanu, jak przejście przez Jordan czy zdobycie Jerycha, to przede wszystkim głębokie świadectwa wiary mówiące o tym, co działo się podczas zajmowania Ziemi Obiecanej. Opowiadania te zawierają czytelne przesłanie, że to nie siła armii i nie przemyślana strategia wojskowa, lecz działanie Bożej mocy pozwoliło wejść Izraelitom do Kanaanu. Widzimy wyraźnie, że autorowi przyświecał cel teologiczny i dydaktyczny, a w ten sposób nawiązywał do ostatniej mowy Mojżesza w Księdze Powtórzonego Prawa, gdzie została podkreślona zależność pomiędzy posłuszeństwem Bożemu prawu a wejściem w posiadanie Ziemi Obiecanej. Również odkrycia archeologiczne potwierdzają, że Kanaan był zasiedlany przez Izraelitów stopniowo w ciągu długiego procesu, który w znacznej mierze miał charakter pokojowy, co nie wyklucza pewnych działań militarnych. Głównym celem autora Księgi Jozuego jest nie tyle przedstawienie wydarzeń z odległej historii, ile refleksja nad przeszłością, która staje się dla kolejnych pokoleń Izraelitów nauczycielką.

Autor natchniony ukazuje Bożą wierność w wypełnianiu danych obietnic, a to ma stanowić dla Izraela zachętę do takiej samej postawy względem Boga. Wejście w posiadanie Ziemi Obiecanej to nie kwestia zasługi, ale Bożego daru. Nie dziwny się zatem opisom cudownych Bożych interwencji podczas zajmowania Kanaanu, bo one miały umocnić wiarę Izraela w zwycięstwo, którego źródłem i sprawcą był Bóg. Autor natchniony, kreśląc ówczesne dzieje Izraela, chciał przede wszystkim ukazać gorliwość w zachowywaniu zasad własnej religii oraz nakazów moralnych wypływających z Bożego prawa. Przesłanie jest bardzo czytelne: Bóg nie toleruje zła i oczekuje od wszystkich wierności w realizacji Jego prawa.

Jozue przykładem zawierzenia Bogu.

Jozue, następca Mojżesza, ukazany jest jako postać, która uosabia główne przesłanie tej księgi, a mianowicie postawę wierności Bogu. Jozue jest żywym przykładem tego, co można osiągnąć, służąc Bogu niepodzielnym sercem. Księga Jozuego ukazuje go jako drugiego Mojżesza. Jak kiedyś przed Mojżeszem rozdzieliły się wody morza dla ocalenia Izraelitów, tak samo teraz przed Jozuem rozdziela się woda Jordanu, umożliwiając Izraelitom wejście do Ziemi Obiecanej. Ostatnia część księgi przedstawia końcową mowę Jozuego do Izraela, który, podobnie jak Mojżesz w swoich pożegnalnych słowach wspomina wielkie dzieła Boże, bez których byłoby niemożliwe zajęcie Kanaanu. Jozue osiąga dzieło, które zapoczątkował Mojżesz. Jednak to nie koniec Początek Nowego Testamentu ukazuje nam nowego Jozuego – Jezusa, który doprowadzi dzieło Mojżesza do pełni, zapowiadając nadejście nowej ziemi obiecanej: królestwa Bożego. Te dwa imiona są takie same: hebrajskiej formie imienia Jozue odpowiada aramejska forma imienia Jezus. Jak historia przedstawiona w Księdze Jozuego rozpoczęła się od przejścia przez Jordan, tak publiczna działalność Jezusa, nowego Jozuego, rozpoczęła się od Jego chrztu w Jordanie.